

NORSKE LANDSKAPSARKITEKTERS FORENING

MEDLEM AV INTERNATIONAL FEDERATION OF LANDSCAPE ARCHITECTS
MEDLEM AV EUROPEAN FOUNDATION FOR LANDSCAPE ARCHITECTURE

IFLA
EFLA

Josefines gate 34, 0351 Oslo
Tlf 23 33 24 60
Faks 23 33 24 70
post@landskapsarkitektur.no
www.landskapsarkitektur.no
NO 975 506 533

Oslo, 18. oktober 2009

Oslo kommune
Plan- og bygningssetaten
Avdeling for byutvikling
Boks 364, Sentrum
0102 Oslo

E-post: postmottak@pbe.oslo.kommune.no

Uttalelse vedrørende ”Oslos bærekraft og vekst – overordnet arkitekturpolitikk for byen og hovedstaden”

Norske Landskapsarkitekters forening (NLA) takker for muligheten til å kommentere høringsutkastet til ny arkitekturpolitikk for Oslo. Uttalelsen er ført i pennen av lokalavdelinga for Oslo og Akershus.

Vi har forsøkt å være ryddige, og delt inn i generelle kommentarer og kommentarer til hvert kapittel i høringsdokumentet.

GENERELLE KOMMENTARER

Det er positivt at man har satt i gang arbeidet med å utforme en arkitekturpolitikk for Oslo, i tråd med at Regjeringen nå er lansert sin nasjonale arkitekturpolitikk.

Foreløpig mener vi at dokumentet ennå ikke har funnet sin form. Dokumentet oppfattes som lite konkret. Det må være mer handlingsrettet og en del utsagn må være tydeligere. Det er vanskelig å være uenig med masse fine tanker. Skal dokumentet være en handlingsplan for politikerne? Det er satt en del mål og listet opp strategier, men ikke satt handlingskrav.

Dokumentet vil være tjent med å benytte seg av enkle, slagkraftige utsagn som vil vekke debatt og som politikerne må ta stilling til. For eksempel kan man klemme til og lansere følgende: Det skal plantes ett tre pr. ny bolig som bygges. Tenk på hvilken symbolpolitikk det kan bli!

Mange av tankene er svært gode, men ikke nyskapende. Ei heller fører de Oslo langt nok videre i en aktiv retning.

Videre er det mye repetisjoner i teksten, og det er et problem at man ikke klarer å aktivisere leseren i de politiske tankene. Flere steder motsier teksten seg selv fra et kapittel til et annet, og skaper dermed en usikkerhet og uryddighet for leseren.

Det bør vurderes å benytte en ryddigere layout som skaper større tydelighet og lesbarhet. Se for eksempel dokumentet Arkitekturnation Danmark.

Arkitektur er ikke kun pent og pyntelig, men bør få lov til å være råere og mer utfordrende. Innbyggernes behov bør prioriteres. Dette gir ikke dokumentet tydelig nok uttrykk for. Hva slags rammer vil vi legge for å få det samfunnet vi ønsker oss?

Det er på sin plass å spørre om verdigrunnlaget man har tuftet det hele på. Dokumentet gir nærmest inntrykk av å være et skyteblad over det som hittil er gjort – dermed jobber det mot sin hensikt.

KOMMENTARER PR. KAPITTEL

Begreper

I innledningen bør man også kunne henvise til Kevin Lynch og Jane Jacobs sine metoder for byanalyse. Byrommene og opplevelsen av byen er viktig å legge til grunn i byutvikling.

Overordnede utfordringer i en helhetlig arkitekturpolitikk

Pbe bør åpne for en lettere saksbehandling og tørre å satse og feile. Det må være mulig å gjennomføre positive tiltak som er utenfor standarden, for eksempel gjennom å la eldre bygg få moderne tilbygg. Her er London en by man bør se til. Dette vil skape en positiv effekt som lar Oslo bli helt unik.

Vi stiller også spørsmål om et helt nytt område som Bjørvika vil skape store synergieffekter. Dette området vil bli oppfattet som noe eget og ikke en integrert del av Oslo. Bygging i de gamle havneområdene stenger ute resten av byen fra vannet. Dette må man jobbe mere aktivt mot for å unngå en todeling av byen. Bjørvika er ikke nyskapende!

Det er bra at dokumentet tar tak i at den blågrønne strukturen er viktig, også fordi den sprer et nettverk av tur- og treningsmuligheter til mange av byens beboere, samtidig som strukturen er svært gode ruter for arbeidsreiser og andre daglige reiser. Når visjonene er såpass vide bør også argumentasjonen for innsatsområdene være tilsvarende. Bedre helse og livskvalitet er argumenter som kan brukes enda hardere for å styrke den blågrønne strukturen.

En bedre kommunal integrering og samarbeid mellom de ulike etatene må etableres for å møte utfordringene ved fortetting. Det bør også nevnes rør og ledningssystem i bakken. I dag har Oslo eksempelvis store problem med overvannskontroll ved kraftig regnfall.

Det bør vurderes å gi mer støtte til f.eks. husstander som vil ha et mer miljøeffektivt hjem for å få aktivert en slik ønsket endring. Dette er implementert i Sverige og har hatt en positiv effekt.

Internasjonalt finnes det styringsverktøy for å sikre en mer klimavennlig utvikling i bygg- og anleggsbransjen, metoder for Norge er under utarbeiding. Oslo bør ha formulert en tydelig målsetting om kvantifiserbare styringsverktøy for bedre klimastyring i bygg og anlegg. På samme måte som kravene til Universell utforming de siste årene har blitt konkrete bør tilsvarende systemer på plass i forhold til klima og miljø.

Det nevnes ikke noe i teksten om arkitektur- og designkolene i Oslo som satsningsområder. Bør det ikke satses på fremtiden også innen utdanning av hovedstadens kommende arkitekter?

Overordnet visjon

Her må man svare på til når, hvordan og hvorfor! Dette kapitlet er svakt og fremstår som lite gjennomtenkt med mange ønsker om å pynte på Oslo. Rydde opp og forskjønne er ikke en løsning da man ikke tar tak i de underliggende problemene.

Det bør legges til rette for en bedre og mer aktiv vedlikeholdsplan av Oslos kommunale bygg for å få opp kvaliteten på bygningsmassen, slik som skoler og bibliotek.

Krav om FDVU bør også gjelde uteområder. Det bør stilles krav til at anleggsområder er ryddige og organiserte. Eksempelvis hadde Jernbanetorget som byggeprosjekt med fordel kunnet være organisert bedre og gitt et penere inntrykk for turister og andre reisende. Det er viktig å tenke arkitektur på alle plan og ikke bare når bygget eller anlegget står ferdig.

Hovedstadrollen

Her nevnes ikke viktige nasjonale skatter så som museene på Bygdøy.

Vi stiller spørsmålstegn ved "the National Axis of Culture" og "Munch-trail". Vil man kunne favne hele Oslos lokalbefolkning når funksjonene blir plassert langs vannkanten i et område som vil bli svært monotont? Man risikerer å oppfatte det som om kommunen flytter viktige kulturbygg fra innbyggernes nærområder for å tilfredsstille turismen. En slik oppfatning vil bidra negativt til nærmiljøet og samholdet i byen. Det er en fare for at en slik "Axis of Culture" vil skape en blokad mellom vannet og befolkningen og ikke virke positivt slik det er ønsket.

Det å satse på fem eller flere ikon-bygg får liten effekt etter vår mening, da de primært bygges for å tiltrekke turister. Det Oslo som by mangler i større grad er f.eks. et kultursenter, som vil skape samhold, integrering og følelse for befolkningen av å tilhøre et nærområde. Se på Stockholm!

Byens landskap, kulturminner og eksisterende bygg

Mye positive tanker, men disse må munne ut i konkrete tiltak. Bra at man referer til Grøntplanen. Det bør bl.a. satses på å utdanne flere fagpersoner og eksperter på oppgradering og retrofit-tiltak for eksisterende bygg.

Infrastruktur som stedsdannere

Det må på plass konkrete tiltak på hvordan man kan bevare et levende nærmiljø. Infrastrukturarbeidet må være mer proaktivt enn det er i dag, slik at det blir lettere for befolkningen å reise kollektivt. Det bør vurderes å bygge ut t-banenettet også i sentrumsområdene. Populære bussavganger, også innenfor ring 3, bør vurderes til å få ekspresslinjer på de mest belastede avgangene.

Det er en sammenheng mellom måter reiser gjøres på, byens arkitektur, livet i gatene og lokal luftkvalitet. Store grep for å flytte trafikk over til kollektivtransport og sykkel må gjøres for at visjonen skal kunne oppnås. Gang- og sykkeltrafikk må vektlegges mye sterkere, i tråd med at Vegvesenet nå får både sin egen sykkelstrategi og gåstrategi.

Man bør se på systemer for integrert infrastruktur. Her finnes det mange fine eksempler i Frankrike, for eksempel i Lyon.

Wild Cards virker lovende, i prinsippet er det viktig å løfte fram uetablerte kontorer.

Lokalkvalitet: Byområdenes behov

Innspill fra charetter, lokalbefolkningen og andre må på en tydeligere måte integreres og vurderes ved byplanlegning og planprosesser.

Boligutvikling

Kommunen må være mer aktiv i krav om høy teknisk standard og krav om vektlegging av estetikk. Kommunen bør også sikre mangfold i nye områder, slik som Bjørvika. En måte er å gjøre det på er at en viss prosent av boligene selges til redusert pris til f.eks. lavtlønnede, kunstnere etc, eller omdannes til kommunale leiligheter.

Nedre sentrum – rundt Karl Johan, Dronningens gate, Prinsens gate – bør være et satsningsområde.

Innovativ planlegging og utforming bør oppfordres og premieres av kommunen. Kommunen må være en medspiller for utbygger. Det bør også gis rom for arkitektstanden å strekke seg lengre og utfordre eksisterende normer.

Grønne tak er nevnt under boligkapittelet, men må også omfatte nærings-/administrasjonsbygg. Slike løsninger må frontes hardere. Gjerne vise til Tyskland og andre steder sørover i Europa, der de er foregangsland! Der er det faste krav til at grønne tak er en viss prosent av takflaten.

Verktøy for miljøklassifisering og miljøregnskap er svært positivt og bør satses på slik at det kan tas i bruk snarest.

KONKLUSJON

Vårt overordna ønske er at arkitekturpolitikken for Oslo skal bli slagkraftig nok, raus nok og fleksibel nok, slik at innbyggernes behov i framtida blir ivaretatt. Hvis dokumentet formuleres slik at både politikere og andre er i stand til å se hva som er utfordringene på kort og lang sikt er vi et stykke på vei.

Vi er klar over at våre innspill her kunne vært ryddigere satt opp, men håper dere er i stand til å trekke noen poeng ut av det.

Med hilsen

NLA Oslo/Akershus

Elin From, Johanna Göranson, Nina Andersen, Gunvor Huseby og Helge Norberg